

здійснюється Генеральним Директоратом земельного реєстру та кадастру який перебував в структурі Міністерства навколишнього середовища та територіального планування. У грудні 2010 року почав діяти Закон №6083 «Про організацію та обов'язки Генерального директорату із земельного реєстру і кадастру». Цей закон визначає функції Генерального директорату земельного реєстру і кадастру (GDLRC). В структуру директорату GDLRC входить центральний і 24 регіональні офіси. В останніх є 81 кадастровий підрозділ і 970 підрозділів земельного реєстру [3].

У структуру Центрального офісу директорату входять 13 департаментів. Генеральний Директорат земельного реєстру та кадастру очолює Генеральний директор. Управління департаментами головного виду діяльності та допоміжними службами здійснює заступник генерального директора. При генеральному директорові функціонує Рада земельного реєстру і кадастру. Також була створена Автоматизована інформаційна система земельного кадастру і реєстру TAKBIS. TAKBIS - один з найбільш фундаментальних проєктів Турецького уряду. Система призначена для накопичення, інтеграції, зберігання і поширення інформації за запитами про все нерухоме майно країни і правах на нього. Користувачами TAKBIS є не тільки Генеральний директорат земельного реєстру і кадастру GDLRC, але і служби експлуатації підземних інженерних споруд, служби Міністерства лісового господарства, муніципалітетів, Міністерств юстиції, фінансів, сільського господарства, транспорту, громадських робіт, надзвичайних ситуацій, банки. При цьому система TAKBIS взаємодіє з центральною демографічною інформаційною системою MERNIS [3]. Спеціалістами компанії Netcad було прийнято рішення створювати загальну платформу для вирішення приватних задач. Вона досить швидко набула широкого поширення, тому що мала зручний і простий інтерфейс, до того ж повністю турецькою мовою, вирішувала завдання, властиві як САПР, так і ГІС. Була розроблена Web-ГІС-система NETGIS Server, яка зараз дуже широко застосовується в Туреччині. Зараз користувачі інформаційних систем і програмного забезпечення Netcad це 2013 адміністрацій, організацій і фірм, серед них кадастрових управлінь понад 600, муніципальних утворень 850. Дисципліни, пов'язані з ГІС і САПР, на основі продуктів Netcad вивчаються в 82-х університетах. Система має серверну платформу, яка візуалізує дані і накладає їх на віртуальні моделі місцевості і карти Google.Earth. Наявність муніципальної ГІС також відкриває широкі можливості для місцевих жителів і туристів. Доступ до електронних карт міст реалізується через Web. Зараз в Туреччині кадастровий облік закінчений на 95% території. 5% земель -це території, де продовжували облік через становлення системи лісового кадастру. Муніципальне і територіальне планування охоплює території, де проживає 85% населення країни [2].

Список використаних джерел

1. Волков С.Н. Управління земельними ресурсами, земельним кадастром, землеустроєм і оцінкою зе-мель (зарубіжний досвід) / Під ред. С.Н. Волкова, В.С. Кислова. –М: Технологія ЦД, 2003. –378с.
2. Гочер Т. Журнал « ГЕОпрофіль » № 3 2010р. стаття "ГІС в кадастрі Туреччини". 8с.
3. Видання GDLRC : Sedat Bakisi. Land Registry and Cadastre in Turkey // General Directorate of Land Registry and Cadastre. Second Edition. – Ankara. □ 2018. 48 p.

УДК 323.3

ОСНОВНІ РИСИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕУСТРОЮ В КАНАДІ

Пантроп М.С., студ.гр.ГЗ-161, **Іванишин В.А.**, д.г.н., професор
Чернігівський національний технологічний університет

Канада - друга після Росії країна за розмірами території. Її площа становить 9976,1 тис. км. кв. (997,6 млн га). Населення - 30,3 млн чол. В сільськогосподарському виробництві використовуються 68 млн га (7% території), рілля займає 5% загальної земельної площі, а оброблювані землі-4% території (41 млн га). За кількістю оброблюваних земель Канада займає 5 місце в світі. Щільність населення в країні невисока - 3 чол. на 1 км. кв. Землезабезпеченість становить 33,3 га загальної площі на людину, в тому числі 2,42 га сільськогосподарських угідь і 1,5 га ріллі.

Канада - індустріально-аграрна країна з високим рівнем розвитку економіки. У сільській місцевості проживає 20% населення, в містах - 80% Рівень життя населення-один з найвищих в світі. Сільське господарство Канади відрізняється високим ступенем товарності та механізації праці.

Головним фізико-географічним фактором, що обмежує розвиток сільськогосподарського виробництва Канади, є клімат. У західній частині країни він м'якший (помірно морський і перехідний). Східні райони держави відносяться до області мусонного клімату, тут родючі ґрунти і мовчазний рельєф місцевості. У південно - центральній частині Канади, в основному в межах провінції Саскачеван та Манітоба, значну територію займають зони лісостепу і степу, що представляють північне продовження Великих рівнин США. Але найцінніші сільськогосподарські угіддя зосереджені в провінції Онтаріо

Велика частина земель сільськогосподарського призначення (98%) знаходиться в приватній власності, інші представляють федеральний резерв або складаються у веденні Фермерської кредитної

корпорації. Хоча в федеральному володінні знаходяться 40,3% державних земель Канади, майже всі вони зосереджені в межах північно-західних територій і провінції Юкон, що знаходиться на півночі країни. Тому державне землеволодіння в найбільш населеній і освоєній частині Канади представлено майже винятково землями, що належать урядам провінцій (лише в Альберті, Нью-Брансвіку, Новій Шотландії та Саскачевано по кілька відсотків земельної площі знаходиться безпосередньо в федеральній власності).

На особливості земельного кадастру та землеустрою в Канаді вплинули такі фактори:

- пряме відношення до Британської Корони і дотримання англійських традицій в області земельного адміністрування та організації землекористування;
- наслідки французької присутності в ряді провінцій Канади і організації земельних справ по західно-європейському (французькому) типу;
- тісні політичні соціально-економічні контакти з США, що дозволяють зблизити позиції в галузі планування і організації раціонального використання земель;
- власні особливості адміністративно-територіального устрою, управління земельними ресурсами, а також різноманітні природні та економічні умови;
- слідування в авангарді застосування сучасних методів і засобів інформатики, обчислювальної техніки та земельно-інформаційних технологій [1].

Облік земель в Канаді здійснюють на основі законодавства провінцій і місцевих структур управління. Федеральний уряд проводить облік земель тільки на території Юкону і в північно-західних територіях.

Питання природоохоронного землекористування регулюються спеціальними законами і органами виконавчої влади. Зокрема, на федеральному рівні діє міністерство навколишнього середовища, з яким з 1988 р Канадським законом з охорони навколишнього середовища надані широкі повноваження з контролю забруднення, здійсненню наукових досліджень і формулюванню різних норм в галузі використання земельних та інших природних ресурсів. Більшість провінцій видало нормативні правові акти, що дозволяють Міністерству навколишнього середовища встановлювати різну міру відповідальності за забруднення. У Саскачевані, наприклад, закон з управління та охорони навколишнього середовища дозволяє міністерству накладати за забруднення штраф до 1 млн. канадських доларів в персональному порядку або визначати трирічне тюремне ув'язнення. Якщо особу, яка безпосередньо допустила забруднення, не встановлено, відповідальність покладається на його наступника як на власника майна, що заподіяло шкоду. Фінансові інститути вважають цей ризик набагато більш значимим, ніж звичайний кредитний ризик, і вимагають при наданні фермерам кредитів проведення екологічного аудиту всієї їхньої власності [2].

Планування використання земель в Канаді має кілька рівнів:

- Федеральний (встановлюється нормативними правовими актами (директивами) держави в галузі розвитку землекористування на перспективу, вдосконалення розселення, міського розвитку, інфраструктури тощо);
- Провінційний (визначається генеральними провінційними, регіональними та міськими планами);
- Місцевий (встановлюється планами розвитку територій муніципальних утворень).

Для реалізації цих планів складають проекти територіального землеустрою (перерозподілу, перепланування, межування земель, а в містах - планування і забудови території).

Для цілей планування і організації використання земель в Канаді використовують різні планові основи. При фізичному плануванні застосовують топографічні карти різного масштабу. У ряді провінцій є Загальні провінційні і міські кадастрові карти. Для цілей земельного адміністрування придатні також плани межування або плани опису земель. Широке поширення отримують за останні роки спеціальні земельно-інформаційні системи провінцій Альберта, Британська Колумбія, дані яких знаходяться в цифровому форматі.

У Канаді поки не існує законів, що встановлюють відповідальність за нераціональне використання земельних та інших ресурсів і їх деградацію через понад інтенсивне використання (надмірний випас худоби, посилене застосування добрив, гербіцидів і тощо). Для вирішення цих питань уряд приймає спеціальні програми, що створюють певні стимули ефективного господарювання. Так, за прийнятою в 1989 р федерально - провінційною програмою «Угода з охорони ґрунтових ресурсів» фермерам представляють субсидії для сільськогосподарського обороту деградованих земель, а відповідним організаціям виділяють кошти на картографування ґрунтового покриву, проведення наукових досліджень і для заходів у сфері освіти [3].

Основою для планування використання земельних ресурсів країни в сільському і лісовому господарстві, для цілей відпочинку населення, для відтворення диких тварин і птахів є інвентаризація земель, програма якої була прийнята федеральним урядом Канади в 1963 р на підставі Закону про реконструкцію та розвитку сільського господарства країни.

Інвентаризація земель Канади побудована за принципом оцінки можливостей земель для різних видів їх господарського використання і передбачає:

– Оцінку і класифікацію земель за можливістю їх використання в сільському господарстві. Згідно з цією класифікацією всі ґрунти Канади згруповані в 7 класів в залежності від потенційних можливостей використання в сільському господарстві і 13 підкласів в залежності від природи обмежувача фактора.

– Оцінку і класифікацію земель по можливості їх використання в лісовому господарстві. Згідно з цією класифікацією всі ґрунти згруповані в 7 класів залежно від придатності для зростання товарної деревини і 18 підкласів залежно від природи обмежувачого фактора.

– Визначення придатності земель для рекреаційного використання. Згідно з цією класифікацією землі згруповані в 7 класів залежно від можливої інтенсивності використання їх для відпочинку на свіжому повітрі і 24 підкласи залежно від виду можливого використання їх для відпочинку населення.

– Визначення придатності земель для відтворення диких копитних тварин і водоплавних птахів. Згідно з цією класифікацією землі згруповані в 7 класів і 11 підкласів (для відтворення диких копитних) або 4 підкласи (для відтворення водоплавних) залежно від потенційних можливостей земель для відтворення дикої фауни.

– Огляд сучасного використання земель.

– Соціально-економічну класифікацію земель.

– Координування даних інвентаризації [2].

Інвентаризацію земель в країні здійснює Канадська служба інвентаризації земель, створена в 1963 р на підставі Закону про реконструкцію і розвиток сільського господарства, що знаходиться у віданні Департаменту лісового господарства і розвитку сільських місцевостей. Служба інвентаризації земель є змішаною федерально- провінційної організації. Федеральний уряд здійснює загальну координацію робіт, наукову розробку критеріїв єдиної класифікації земель, фінансує роботи, що представляють загальнонаціональний інтерес, тоді як влада провінцій відповідальна за роботу на місцях. У роботі з інвентаризації земель беруть участь всі міністерства і відомства, пов'язані з використанням природних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Земельный кадастр Канады. Текст. // Земельный кадастр стран Западной Европы, США и Канады: Обзорная информация ВНИИТЭ Иагропром. М., 1992 . - С. 35 - 42.

2. Земельный кадастр стран Западной Европы, США и Канады. Текст.: обзор, информ. М.: ВНИИТЭИагропром, 1992.

3. Benson, Marjorie. Agricultural Law in Canada 1867 1955. With particular reference to Saskatchewan. Calgary: Canadian Institute of Recourses Law, The University of Calgary. 1996. - P. 130.

УДК 323.3

ГАЛУЗІ ГОСПОДАРСТВА В ПІВДЕННО- АФРИКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Фурса М.Ю., ст. гр. ГЗ-161

Науковий керівник: **Іванишин В.А.**, доктор геологічних наук, професор
Чернігівський національний технологічний університет

Південно-Африканська Республіка (ПАР) - держава на крайньому півдні Африки. Межує на сході з Ботсваною і Південною Родезією (Зімбабве), на північному сході - з Мозамбіком і Свaziлендом, на північному заході - з Намібією (Південно-Західна Африка), на заході омивається водами Атлантичного океану, на сході і півдні - Індійського океану. В межах ПАР розташована незалежна держава Лесото, оточена її територією. Площа її 1 220 000 км². Населення 26,1 млн. чоловік (1976 р.). Столиця – м.Преторія; місце перебування парламенту – м. Кейптаун. В адміністративному відношенні ПАР розділена на 4 провінції (табл. 1)[1].

Таблиця 1

Адміністративний поділ ПАР

Провінції	Площа, тис. Км ²	Населення, тис.чол. (1970 р.)	Адм. центр
Капська (CapKeof Good Hope, Cape Province; Kaapland)	721	6731,8	Кейптаун (Capetown)
Наталь (Natal)	87	4236,8	Пітермаріцбург (Pietermaritzburg)
Трансвааль (Transvaal)	284	8717,5	Преторія (Pretoria)
Помаранчева (Orange Free State, OranjeVrystaat)	129	1716,4	Блумфонтейн (Bicernfontein)

ПАР – найрозвиненіша держава на Африканському континенті. Своїм випереджаючим розвитком ПАР багато в чому зобов'язана багатством природних ресурсів. Близько 52% її експорту припадає на продукцію гірничодобувної промисловості. Вона видобуває багато марганцю, металів платинової групи